

6 ZDRAVSTVENO VARSTVO NA SEKUNDARNI IN TERCIARNI RAVNI

6.4 STERILIZACIJE

V letu 2017 je bilo opravljenih 1.411 sterilizacij. Za poseg se v večjem številu odločajo ženske. Letna stopnja sterilizacij pri ženskah znaša 2,7, pri moških pa 0,6 na 1.000 prebivalcev starih 15–49 let.

Sterilizacija je poseg, ki trajno rešuje vprašanje kontracepcije in je obenem ena od najzanesljivejših oblik preprečevanja nosečnosti. Za postopek sterilizacije se večkrat odločajo ženske, čeprav je postopek pri moških lažje in preprosteje izvedljiv.

Sterilizacija (t. i. vazektomija) pri moških se običajno izvaja v zunajbolnišnični (ambulantni) obravnavi, brez splošne anestezije. Sterilizacija pri ženskah večinoma poteka v splošni anesteziji, bolnišnična obravnava pa praviloma traja dva dni.

Pravna podlaga za izvajanje postopkov sterilizacije je Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, ki obsega:

Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 11/77 z dne 19. 5. 1977),
Zakon o spremembah zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (Uradni list SRS, št. 42/86 z dne 7. 11. 1986),

Zakon o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo – ZZNPOB (Uradni list RS, št. 70/00 z dne 8. 8. 2000) ZZUUP-A.

Zakon je enak za oba posega; zakonsko določena starostna meja je 35 let, razen v izrednih zdravstvenih primerih. Zahtevo za poseg lahko vloži le razsodna oseba, za katero naj bi se postopek izvedel, odobriti pa jo mora komisija prve ali druge stopnje za umetno prekinitev nosečnosti (UPN) in sterilizacijo. Postopek se praviloma lahko opravi šele 6 mesecev po odobritvi posega.

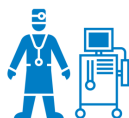
6.4 Slika 1: **Stopnje sterilizacij**, Slovenija, 2008–2017

na 1.000 prebivalcev 15-49 let

2008 '09 '10 '11 '12 '13 '14 '15 '16 2017
© NIJZ

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

6.4 Tabela 1: **Sterilizacije** po spolu, Slovenija, 2008–2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Moški	197	200	189	245	225	229	254	188	268	275
Ženske	1.365	1.293	1.113	987	1.083	1.111	1.295	1.209	1.186	1.136
SKUPAJ	1.562	1.493	1.302	1.232	1.308	1.340	1.549	1.397	1.454	1.411

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

6.4 Tabela 2: **Sterilizacije** po spolu in vrsti obravnave, Slovenija, 2017

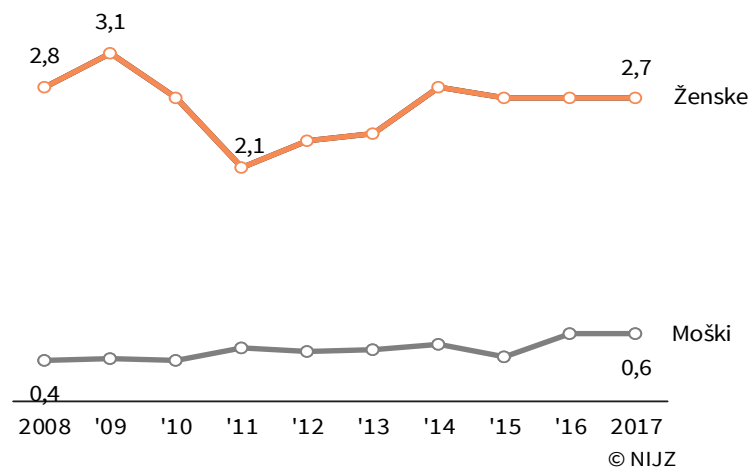
	Bolnišnična obravnavana	Ambulantna obravnavana	SKUPAJ
Moški	154	121	275
Ženske	938	198	1.136
SKUPAJ	1.092	319	1.411

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

V letu 2017 je bilo v Sloveniji opravljenih 1.411 posegov sterilizacij, kar je skupaj 3 % manj kot v preteklem letu, vendar pa se stopnja sterilizacij na 1.000 prebivalcev starih 15–49 let ni spremenila.

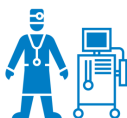
6.4 Slika 2: **Stopnje sterilizacij** po spolu, Slovenija, 2008–2017

na 1.000 prebivalcev 15–49 let

Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

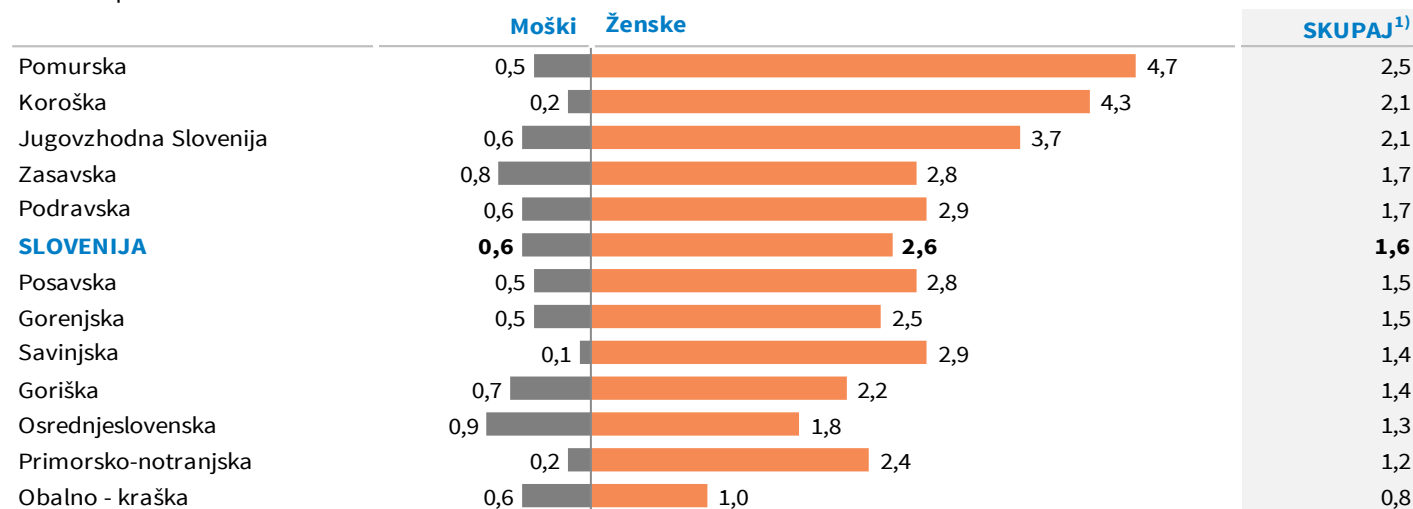
Za poseg sterilizacije se 4,5 krat pogosteje odločajo ženske. V zadnjih letih je stopnja sterilizacij pri obeh spolih stabilna.

REGIONALNE PRIMERJAVE

6.4 Tabela 3: Stopnje sterilizacij po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2017

na 1.000 prebivalcev 15–49 let

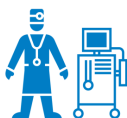

© NIJZ

¹⁾ Upoštevano je število opravljenih sterilizacij prebivalcev z bivališčem v Sloveniji (brez tujine).

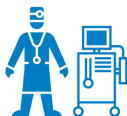
Viri: Evidenca sterilizacije (NIJZ 21)

V letu 2017 je najvišja stopnja sterilizacij pri ženskah zabeležena v pomurski regiji (4,7 na 1.000 prebivalk 15-49 let), najnižja pa v obalno-kraški regiji (1,0 na 1.000 prebivalk 15-49 let). Pri moških je najvišja stopnja zabeležena v osrednjeslovenski (0,9 na 1.000 prebivalcev 15-49 let), najnižja pa savinjski regiji (0,1 na 1.000 prebivalcev 15-49 let).

DEFINICIJE

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Sterilizacija	Sterilizacija je postopek, s katerim se praviloma povzroči trajna neplodnost. Po zakonodaji je poseg dovoljen osebam, ki so dopolnile starost 35 let, le v izjemnih primerih tudi mlajšim. Sterilizacijo lahko odobri le komisija I. oz. II. stopnje za umetno prekinitvev nosečnosti in sterilizacijo.		Sterilization
Stopnja sterilizacij	Stopnja sterilizacij je razmerje med številom opravljenih sterilizacij v rodni dobi (15–49 let) v določenem koledarskem letu in številom prebivalstva enake starosti sredi istega leta, pomnoženo s 1.000. Stopnja se računa ločeno po spolu za starostno skupino 15–49 let.	Stopnja sterilizacij = (število sterilizacij / število prebivalstva) x 1.000	Sterilization rate

SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

6.4 Slika 1: Stopnje sterilizacij , Slovenija, 2008–2017	2
6.4 Slika 2: Stopnje sterilizacij po spolu, Slovenija, 2008–2017	3

SEZNAM TABEL

6.4 Tabela 1: Sterilizacije po spolu, Slovenija, 2008–2017	3
6.4 Tabela 2: Sterilizacije po spolu in vrsti obravnave, Slovenija, 2017	3
6.4 Tabela 3: Stopnje sterilizacij po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2017	4